

המשורר העליה

(סוף מעמ' 5)

בעולם הספרות הליטות. והן לא תמיד צדדו את המורה ואת תלמידיו בתנופה שווה. גבהה המחיצה עוד ולא פעם הכאיבו. אבל הבדידות לא הפחידה. עוד בנעוריו ידע לקבוע כי "מעצם ילדותו הוצג לבדד מי שעתיד להיות משורר עברי" (כחשאי, 287). גם אז ירד לתו הצילתו ממרירות. והאזירה סביבו נשארה תמיד בעצם טהורה, ולא חדלה מעולם להיות בתירה וצהה וידידותית-אנושית, האומרת כבוד.

ופרשה לעצמה, מאלפת ונאלצת, היא פרשת התפיסות עם קונו ועם אורה החיים הרתי. שנים רבות מאד צעד בתלם אחד עם כל חבריו להשכי לה ויציונות. וגם או היה לבן פועם בהוקרה מיוחדת כאשר ניגש לתאר את עולמם הרוחני של יהודים אשר לבם שלם עם אמונתם. את מקובלי צפת ראה ותאר לגמרי אחרת משהיו נוהגים לר" אותם רבותיו בספרות העברית. ואף אנשי ההמון הפשוט המוטרשים במו" רשת אבותיהם קרנו לו באור יקרות. אסנת הזקנה, שומרת האמונים לחור מות ירושלים, שופכת אצלו את לבה באוני הכותל המערבי, מחמל נפשה, כאשר עוד לא ניסתה אשה עבריה בספורותנו החדשה להתחטא לפני אביה שבשמים. והתימנים שגילה בבריכאל ובתצרות (אגב, כמדומני כי הוא היה הראשון בספרותנו שהעלה את אנשי תימן על במת שירתנו) היו אנשי מסורת רבי נוהג אישי ויהודי. אבל בשנים האחרונות לא הוסיף עוד ד. ש. להסי תפק בהשתאות ספרותית, ובחר לקרב את אורח חייו היומיומי בפועל ממש, אל אורח-החיים של גוברין יהודאין מקדמת דנא. והוא עשה זאת ללא כל הכרזות של התחרטות וללא כל צל של וכתנות. הוא לא הסתיר את המיפנה הזה מעין רואים, אבל לא הציג אותו לראות. סיפרו לי, כי בבית-הכנסת של "מושב זקנים", שהיה סל לשם לפעמים להתפלל, לא ידע איש סביבו מי הוא זה היהודי המעוטט בטוטפות והמעוטף בטלית, המתפלל פה אתם. וכשהיה מעיין בכל יום שבת במדרש של פ"ר שת השבוע, היה עושה זאת להנאתו הפנימית. המדים של בני-דוד הכפירה מאחר שחדלו להלום את רוחו ואת מגמת רוחו, כאילו נשרו מאליהם מעל כתפיו. וכאילו מאליהם שבו אליו מלבושי יום-טוב של תקופת "סטאטוס קבו אנ" טא". וישט מאורח חייהם של חבריו שביבו, ויחל להיות כאחד מאבותיו.

ואם במשאין ובהטפותיו, במשלו וב עינוניו היה צפון משהו ממורשתו של רעו ורבו מראשית שנות עלייתו, מא. ד. גורדון, מי יודע אם גם בהתפיסותו זאת עם אלהי עמו, בסוף ימיו, לא היה הר" בה מאד מן הנחלה המוטללה היא. דבורה בארון ודוד שמעוני היו שני הם מאבות ספרות העבודה, שהיתה אחר כך לספרות הארץ כולה. דוד ע" צב אותה באידייליה שלו ודבורה בגא" מנות סיפורת, ובראשיתה גם באמת עריכתה. שניהם קבעו את רמתה של הספרות הזאת וטבעו לה את חותמה. שניהם התחילו עם מתהיליה והמשיכו עם ממשיכיה, ועל ברכי שניהם גדלו כנים ובני-בנים, נאמנים ומתמדרים כאחיו. שניהם ממיטב השי שהנחילה העליה השניה לספרות החדשה כולה. ושניהם כאילו נחרו מבודדים על פיסגת יצירתם, אולם מיצירת שניהם נישאת רוח צחות על פני כל דורם. ושניהם סיימו עתה, בפרץ זמן קצר אחד, את השבונם עם החיים.

האם סיימו גם החיים את חשבונם אתם?

העוד יוסיפו דורות רבים, צעירים וצמאים, לבוא ולרוות את צטאונם מבארם הטורה והמטהרת?

כמשורר העליה עלה דוד שמעוני, וכמשורר התעלות שרת את דורו "ישרת את הדורות, י"ם טבת תשי"ז.

מידו גם אחרי שהפרקים שנתפרסמו בינתיים לא הנחילו לו אותה הפופולריות שהיה רגיל לה בפרסום האידי" ליות ואחר כך בפרסום "פרקי הזכור" גות", עשירי ההומור והתן הלבטי. או" לם בפרקי "כחשאי" אלה היה הרבה מן השירה שבמחשבת, ומן ההגיון שביו" שר-לבב. ועיקרי ההגות אשר עליהם נשענים פרקי עיון אלה, עיקרים הם אשר עליהם נישא כל הבית הרוחני והמסורי של טובי אישי העליה השניה.

ובכל שעת מצוקה ואיד היה כאב דורו משווע מתוך שירתו. אסון כי הת" חולל בעם וסכנה כי ארבה לארץ, בנים כי נעקרו והמות כי צמד, ומה גם כאשר השטן השולט והעולם הרשע וגלו" יות התמוטטו — היה הוא תנים לענות. לפי כל נטיית רוחו היה — מוכית. וכאשר צניעותו הפריעה לו מלהחיצב בשער ולהוכיח במפורש, התקפש לממ" שיל משלים, מקורי היה במשלו אלה, ולביכר המנוצל כל כך ע"י כל מושלי המשלים מאו ומקדם, השכיל להכניס נימים חדשות משלו. ישר מן המוקד של רשעות הדור וסכלותו. ומתוך הת" מרמרותו המתחדשת על פגעי הזמן ולקוי האדם וסרוסי תכונותיו שאב את העיקצין שבסטילותו והצליף בשוט חוכחתו שהיתה תמיד פקחית, אבוית ומחנכת.

ואת יעודו התוכחתי הרגשנו במיוחד בשנים האחרונות כאשר הצבור חיפש לו את האיש האובייקטיבי אשר יריב את ריב הצדק והאמת. או העמיד אותו לא פעם תפקידו עלי במות, לשאת דב" רי פתיחה בכינוסי סופרים ולהתווכח ברבים, או הולכה בשער, או היה פה למצפון. או הרגשה בו מחדש משהו ממורשת רבו וידיו א. ד. גורדון.

היתה הרבה מן התפארת בנימי כנר לו. גם בראשית ימיו וגם בשירת עונות התבגרותו. שפע געגועים ליפה שב" טבע והיה נישא על גלי היפה הזה, אשר לים ולישימון, לשחר ולדמדומים, לב" ציר ולברבורים הלבנים שבאגם השקט. אולם תפארת זו התנגנה בו כאילו מאליה, במכוון ובמלוא השלמות היה כינורו — כינור-ציון. כי היתה לו שיר" תו כהונה לאל עמו ולשכינת דורו.

לכאורה נדמה היה לפעמים כי הוא מפור את חילו על פני צורות שונות של יצירה וכאילו סנסה את כוחו בכ" לן: בשיר לירי ובאפוס, בכלאדה וב" אידייליה, בפומון עם ובמשל-חיות, בפרקי הגות ובדגרי זכרון, אך למע" שה, היוו כל הצורות הספרותיות הל" לו ביסויים שונים לשלמות אחת, של" מות של יוצר שיצירתו לו כהונה. שי" רת שהיא שירות, והשירות היא לישר, לצודק, לבריא ומבריא, מבחינה זאת היה בן נאמן לעדת בני ביאליק בספ" רותנו.

שירתו של שירות לא תמיד היתה לרוחה של השירה החדשה שקמה מיד אחריו. נדף הימנה חשש של טאג" דנציזיות, וחשש זה דיו היה להקים מעין מחיצה צוננת בינו לבין צעירי תלמידיו שהחלו הם עצמם לעלות על דוכן השירה.

גוסף לכך, גרם לו מולו להיות מורה לספרות העברית החדשה. כנימנסיה שבה-לאביב, ודינו של משורר-מורה, שהוא משלם מחיר רב בעד שליחותו הפרדגית הזאת. אינני יודע באיזו מ" דה הוא מחבב על תלמידיו את פרקי לימודו, אולם את שירתו הוא, ודאי שאינו מקנה להם כשירת מופת. להיפך, בהגיע שעתם הם לעלות לדוכן, הם רואים הכרה לעצמם להסתייג ממורם. זהו הצעד הראשון לגילוי עצמאותם. כך קרה למורה-המספר א. א. קבק, בנימנסיה בירושלים, וזו היתה מנת גרלו של המורה-המשורר דוד שמעוני בנימנסיה "הרצליה" כתל-אביב. בני" תיים גם נשבו אף שכו לרוחת החדשות